

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова

2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЧЕНЬ

підготовки бакалаврів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Політологія

спеціальності 052 Політологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Горло Наталя Віталіївна, д.політ.н., проф., проф. кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від " 28 " 08 2024 р.
Завідувач кафедри

Є.Г. Цокур

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Н.В. Горло

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: ngml@ukr.net

Телефон: 050 2781565

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Viber за номером 050 2781565

Кафедра: політології, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія політичних вчень» є отримання студентами знання про основні напрями розвитку світової політичної думки на різних історичних етапах розвитку і формування вмінь та навичок аналізу політичних теорій мислителів різних країн. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія політичних вчень» є: 1) ознайомлення з періодизацією світової політичної думки; 2) засвоєння змісту політичних концепцій мислителів на різних історичних етапах; 3) усвідомлення тяглості світової політичної думки; 4) набуття вміння аналізувати значення політичних ідей, представлених у світовій політичній думці, для розвитку сучасних політичних явищ і процесів.

Курс «Історія політичних вчень» є базовою навчальною дисципліною для студентів-політологів, сприяє поліпшенню сприйняття спецкурсів за фахом і впливає на формування відповідного світогляду фахівця-політолога. Політичні вчення в їх історичному розвитку покликані допомогти студентам засвоїти наукові уявлення про історію і зміст основних політичних концепцій на різних етапах її розвитку.

У процесі вивчення курсу передбачається робота з першоджерелами – текстами праць політичних мислителів різних епох. Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі суспільних наук навичок ефективної комунікації.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами як «Вступ до спеціальності», «Загальна теорія політики».

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	3-й	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	16 год.	
Семінарські заняття	16 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	88 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: Кількість: 3 особисті – вівторок, з 13:00 до 14:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: ngml@ukr.net	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	

Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9063
---	---

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p> <p>СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.</p> <p>СК10. Здатність розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p> <p>РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.</p> <p>РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН04. Мати навички професійної комунікації.</p> <p>РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.</p> <p>РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.</p> <p>РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.</p>	<p>Опрацювання першоджерел; опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе; завдання на порівняльний аналіз</p>
<p>ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній</p>	<p>Дискусія; написання есе; практичне завдання</p>

<p>системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>СК12. Здатність розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів</p> <p>РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>РН19. Розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів</p>	
<p>СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>СК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.</p> <p>СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.</p> <p>СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.</p> <p>РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>РН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.</p> <p>РН15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.</p> <p>РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобом масової інформації, експертам з інших галузей знань.</p> <p>РН17. Розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p>	<p>Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів</p>

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади історії політології. Політична думка Стародавнього Сходу.

Тема 1. Предмет історії політології, її періодизація та джерела. Дискусія про предмет історії політичних вчень. Особливості зародження політичної думки. Методологія як сукупність

пізнавальних принципів дослідження, певний спосіб його організації на базі пануючого методу мислення, внутрішньої сутності існуючого політичного життя. Головні і визначальні принципи вивчення суспільних і гуманітарних наук: принцип історизму, об'єктивності і системності. Методи дослідження історії політології як сукупності прийомів, способів, технічних процедур, операцій, практичних рекомендацій по організації і проведенню історичного дослідження в його конкретній формі.

Тема 2. Політична думка Стародавнього Сходу. Поява перших східних держав як підґрунтя появи перших політичних теорій, вчень. Загальні особливості політичного устрою східних деспотій. Історичні та соціально-політичні передумови зародження політичної думки в Єгипті та Вавилоні. Джерела вивчення політичних поглядів в Стародавньому Єгипті. Закони Вавилонського царя Хаммурапі. Про божественне походження законів. Співвідношення між світською владою царя і владою богів. Неприпустимість опору владі. Фаталізм в політико-правовій думці Вавилонії. Основні суспільно-політичні погляди Стародавньої Індії. Брахманізм про поділ суспільства на соціальні групи. Політико-правові вчення Стародавнього Китаю. Політичний зміст даосизму (вчення Лао-цзи). Вчення Конфуція та його характеристика. Реформізм політичних поглядів вчителя Куна. Етико-політичні ідеї Конфуція як підґрунтя для теорії управління з допомогою доброчесності. Теорія "виправлення імен" як основа впорядкування соціальних відносин суспільства, захисту родо-ієрархічної системи. Вчитель Мо та його вчення, що відбиває ідеї прошарку дрібних власників. Концепція "взаємної любові" як основа для забезпечення успіху правителя. Погляди Мо на родові стосунки і родову ієрархічну систему. Легісти як представники інтересів майнової і служилої знаті. Вчення легістів про техніку відправлення влади (школа Шан Ян).

Змістовий модуль 2. Політична думка у Стародавній Греції.

Тема 3. Виникнення і розвиток політико-правових вчень у Стародавній Греції. Історико-політичні передумови зародження політичних вчень Стародавньої Греції. Відхід політики від релігії, а філософії і науки від міфу. Давньогрецькі містаполіси як осередки політичного життя. Ідея політичного компромісу в поглядах Демокріта. Піфагор про поняття "рівності". Геракліт про демократію і закон. Софісти про людину, мораль, право і державу. Особливості сутності політичних поглядів Сократа і Платона. Історико-соціальні передумови формування політичних ідей Платона. Ідея про доброчесність як знання - провідна думка політичної філософії Платона. Платон про основні типи державного устрою. Соціально-політичні концепції Аристотеля. Аристотель про державу як про найвищий тип громади та її мету. Критика платонівської утопії. Аристотель про основні форми врядування, їх залежність від моральних якостей носіїв влади. Застосування теорії "золотої середини" до створення оптимальної форми державного устрою. Аристотель про демократію.

Тема 4. Політичні вчення періоду занепаду давньогрецьких держав. Криза полісних установ та втрата державами незалежності. Вироблення у своїх учнів стану самодостатності - мета епікурейства. Проблема щастя та мети її досягнення. Створення держави та її основна мета. Форми державного правління. Кініки. Відмова від життєвого добробуту. Соціальне підґрунтя вчення кініків. Проблема людської самодостатності, аскетизм і пуританство. Утопізм теорії кініків. Антисфен і Діоген. Поняття держави та ставлення до неї. Початки концепції світового громадянства /космополітизму/. Стоїцизм. Самодостатність та індивідуальне благополуччя - мета стоїцизму. Морально-етичні устої стоїцизму, відданість своїм обов'язкам. Полібій. Історичний закон розвитку і занепаду та тенденція його прояву в незмішаних формах влади. Змішаний суспільний устрій як баланс соціальних сил. Ідея змішаного врядування як система пересторог і рівноваг.

Змістовий модуль 3. Політична думка у Стародавньому Римі та у період Середньовіччя.

Тема 5. Політико-правові вчення Стародавнього Риму. Загальна характеристика політичних ідей Стародавнього Риму та її зв'язок з політичними вченнями Стародавньої Греції. Основні етапи розвитку політичної думки Стародавнього Риму. Царський період (VIII-VI ст. до н.е.), Республіканський період (VI-I ст. до н.е.), Імператорський (I-V ст. н.е.). Загальна характеристика політичних ідей Стародавнього Риму та її зв'язок з політичними вченнями Стародавньої Греції. Політичні погляди Цицерона і Сенеки. Марк Аврелій.

Тема 6. Історичні і соціально-економічні умови розвитку політичної думки в Середньовіччі

(Західна Європа). Передумови виникнення та історичні етапи становлення християнства. Основні ознаки та спрямування політичних концепцій в Європі в Середні віки. Боротьба між світською (держава) і духовною (церква) владами. Пріоритет теологічного світогляду в духовному житті Середньовіччя. Панування теократичних теорій влади і держави. Політичні погляди Августина Аврелія, Фоми Аквінського, Марсилій Падуанський як виразник інтересів бюргерства.

Тема 7. Політична думка у Східній Римській імперії. Історія виникнення Східної Римської імперії та її політичний устрій. Ідея симфонії – єдності світської і церковної влади та її вплив на сучасні політичні процеси.

Змістовий модуль 4. Політична думка у період Відродження.

Тема 8. Політичні ідеї доби Відродження. Суспільно-економічні, політичні та духовні витоки Відродження. Процес первинного накопичення капіталу відчуження виробників від засобів виробництва. Початок формування буржуазних суспільно-політичних відносин. Основні політичні та духовні тенденції епохи. Сутність понять Ренесанс, Відродження. Філософсько-політичні концепції християнського гуманізму. Політичні погляди Еразма Роттердамського. Людина як центр Всесвіту, спроба поєднання античного досвіду з християнською етикою. Ідеї підвищення відповідальності між державою і громадянином. Н.Макіавеллі – засновник практичної політології.

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Сутність і функції політичної культури	2	...	Раз на два тижні
	Тема 2. Типологія політичних культур	2		Раз на два тижні
2	Тема 3. Політична свідомість	2		Раз на два тижні
	Тема 4. Політична психологія та політична ідеологія як складові політичної свідомості	2		Раз на два тижні
3	Тема 5. Особистість як суб'єкт політики	2		Раз на два тижні
	Тема 6. Політична соціалізація	2		Раз на два тижні
4	Тема 7. Політична поведінка	2		Раз на два тижні
	Тема 8. Абсентеїзм і політичне відчуження	2		Раз на два тижні
Разом		16	...	

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Сутність і функції політичної культури План 1. Підходи до розуміння сутності політичної культури та її місце в політичній системі суспільства. 2. Структура політичної культури. 3. Функції політичної культури.	2		Раз на два тижні
	Тема 2. Типологія політичних культур План	2		Раз на два тижні

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія Г. Алмонда і С. Верби. 2. Типологія Г. Алмонда за типом політичної системи і моделлю політичної соціалізації. 3. Типологія Є. Вятра. 4. Типологія культур за різними критеріями 			
2	<p>Тема 3. Політична свідомість</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність політичної свідомості, її функції та структура: <ol style="list-style-type: none"> а) зміст поняття «політична свідомість» і функції політичної свідомості; б) політична психологія – розкрити зміст понять політичні потреби та інтереси, політичні настрої, політичні традиції, стереотипи, архетипи, міфи, символи; в) політична ідеологія – сутність і коротка характеристика базових цінностей основних ідеологій (лібералізм, консерватизм, соціалізм). 2. Види політичної свідомості. 	2		<i>Раз на два тижні</i>
	<p>Тема 4. Політична психологія та політична ідеологія як складові політичної свідомості</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична психологія та її складові. 2. Політична ідеологія: сутність і види. 	2		<i>Раз на два тижні</i>
3	<p>Тема 5. Особистість як суб'єкт політики</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погляди на людину як суб'єкт та об'єкт політики. 2. Рівні суб'єктності людини в політиці. 3. Політичні ролі, які виконує людина в політиці. 	2		<i>Раз на два тижні</i>
	<p>Тема 6. Політична соціалізація</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність політичної соціалізації. Теорії політичної соціалізації. 2. Етапи політичної соціалізації. 3. Моделі (типи) політичної соціалізації. 	2		<i>Раз на два тижні</i>
4	<p>Тема 7. Політична поведінка</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична поведінка і політична участь: сутність та види. 2. Форми політичної участі. 3. Політична діяльність та її види 	2		<i>Раз на два тижні</i>
	<p>Тема 8. Абсентеїзм і політичне відчуження</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини і форми політичної неучасті. 2. Абсентеїзм: сутність і причини. 3. Політичне відчуження та шляхи його подолання. 	2		<i>Раз на два тижні</i>
Разом		16	...	

6. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Вивчення праці Г. Алмонда і С. Верби «Громадянська культура», підготовка конспекту основних положень	12	...

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

2	Вивчення питання «Політична міфологія та її вплив на політичні процеси»	10	
3	Вивчення праці М. Вебера «Політика як покликання і професія», підготовка конспекту основних положень	12	
4	Опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових виданнях статей про абсентеїзм (5 статей, виданих з 2022 року)	12	
5	Опрацювання результатів останніх соціологічних опитувань про електоральні орієнтації населення України у регіональному розрізі	14	
6	Опрацювання результатів останніх соціологічних опитувань про політичні орієнтації населення України	14	
7	Вивчення питання «Мовний аспект формування національної свідомості»	10	
8	Підготовка схеми фактчекінгу	10	
Разом		94	...

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування	Семінарські заняття 1 і 2	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	6
	Практичне завдання	Порівняйте політичну культуру у демократичному і тоталітарному суспільствах	3 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 2 бали – питання у цілому розкриті, логічно викладене, але бракує прикладів 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу	3
2	Опитування	Семінарські заняття 3 і 4	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	
	Практичне завдання	Охарактеризуйте один з елементів політичної психології (міф, стереотип, традицію чи інший)	2 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу	2
3	Опитування	Семінарські заняття 5 і 6	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	6
	Практичне завдання	Порівняйте процес політичної соціалізації у демократичному і тоталітарному суспільствах	2 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу	2
4	Опитування	Семінарські заняття 7 і 8	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	6
	Есе	Як можна подолати абсентеїзм у демократичному суспільстві?	2 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу	2
5	опитування	Семінарські заняття 9 і 10	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань,	6

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	
	Практичне завдання	Охарактеризуйте політичну культуру одного з регіонів України	3 бали – питання розкрито, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 2 бали – питання у цілому розкрито, логічно викладене, але бракує прикладів 1 бал – питання розкрито частково, поверховий виклад матеріалу	3
6	Опитування	Семінарські заняття 11 і 12	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	6
	Практичне завдання	Запропонуйте складові національної ідеї в Україні	2 бали – питання розкрито, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкрито частково, поверховий виклад матеріалу	2
7	Опитування	Семінарське заняття 13	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може	3

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	
	Есе	Проактивна громадянська позиція і дієвий патріотизм у сучасних реаліях	2 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу	2
8	Опитування	Семінарське заняття 14	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна	3
	Практичне завдання	Проаналізуйте одну політичну новину з використанням правил медіаграмотності	2 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу	2
Усього за змістові модулі	16			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: 1. Підходи до розуміння сутності політичної культури та її місце в політичній системі суспільства. 2. Структура політичної культури. 3. Функції політичної культури. 4. Типологія політичних культур Г. Алмонда і С. Верби. 5. Типологія політичних культур Г. Алмонда за типом політичної системи і моделлю політичної соціалізації. 6. Типологія політичних культур Є. Вятра. 7. Типологія політичної культури за суб'єктом і масштабом поширення.	2 питання, відповідь на кожне оцінюється у 5 балів 5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	10

	<p>8. Зміст понять «субкультура» і «контркультура».</p> <p>9. Сучасні типології політичної культури (західні-східні; консенсусні-конфронтаційні та ін.).</p> <p>10. Погляди на людину як суб'єкт та об'єкт політики.</p> <p>11. Рівні суб'єктності людини в політиці.</p> <p>12. Політичні ролі, які виконує людина в політиці.</p> <p>13. Зміст поняття «політична свідомість» та її складові.</p> <p>14. Функції політичної свідомості.</p> <p>15. Політична психологія та її елементи (політичні потреби та інтереси, політичні настрої, політичні традиції та ін.).</p> <p>16. Охарактеризуйте один з елементів політичної психології (міф, стереотип, традицію чи інший – на власний вибір).</p> <p>17. Політична ідеологія як складова політичної культури.</p> <p>18. Характеристика базових цінностей основних політичних ідеологій (лібералізм, консерватизм, соціалізм).</p> <p>19. Типологія політичної свідомості.</p> <p>20. Зміст понять «політична поведінка» та «політична участь», їх співвідношення.</p> <p>21. Мітинг, демонстрація, маніфестація як форми участі громадян у політиці.</p> <p>22. Вибори, референдум, плебісцит як форми політичної участі.</p> <p>23. Сутність і форми політичної діяльності (партійна, депутатська, дипломатична та ін.).</p> <p>24. Пасивна політична поведінка і абсентеїзм: сутність та причини.</p> <p>25. Зміст поняття «політичне відчуження».</p> <p>26. Сутність політичної соціалізації. Теорії політичної соціалізації.</p> <p>27. Етапи політичної соціалізації.</p> <p>28. Інститути та агенти політичної соціалізації.</p> <p>29. Моделі (типи) політичної соціалізації (активна / пасивна та інші).</p> <p>30. Типи політичної соціалізації за Г. Алмондом.</p> <p>31. Особливості національної</p>	<p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал – відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
--	--	---	--

	<p>політичної культури в Україні. 32. Політична культура молоді: проблеми формування. 33. Запропонуйте шляхи подолання абсентеїзму серед молоді. 34. Ваш прогноз розвитку політичної культури українського суспільства. 35. Сутність і види національної ідеї. 36. Ваше бачення національної ідеї в Україні. 37. Сутність патріотизму. 38. Охарактеризуйте типові риси загальнонаціональної політичної культури однієї з країн світу. 39. Зміст поняття «медіаграмотність». Правила медіаграмотності. 40. Фейки, дезінформація, маніпуляція, пропаганда: сутність понять.</p>		
	Тести - 10 питань, розміщені у Moodle.	1 бал за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається 15 хвилин і одна спроба	10
Практичне завдання	<p>Охарактеризуйте політичну культуру однієї з країн світу Подайте коротку довідку про країну (форма правління, територіальний устрій, політичний режим), охарактеризуйте її етнічний склад, регіональні поділи (Схід-Захід або Північ-Південь). Визначте, який тип політичної культури сформувався у цій країні. За результатами останніх парламентських або президентських виборів у країні визначте політичні орієнтації громадян (наприклад, політичним партіям якого ідеологічного спрямування віддали перевагу). Визначте особливості політичної поведінки громадян (за результатами останніх парламентських або президентських виборів у країні можна визначити ступінь електоральної активності; зверніть увагу на діяльність громадських організацій, можливо, вона є неконвенційною; чи є у країні сепаратистські рухи? і т.д.).</p> <p>Результати роботи потрібно представити у презентації не менш як на 10 слайдів і зробити усну</p>	<p>20-18 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, наведення прикладів з політичної практики 17-14 – положення та висновки недостатньо аргументовані, але робота достатньо логічна 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 – відсутня чітка структура, описовий характер 4-1 – робота фрагментарна, відсутня логіка та структура</p>	20

	доповідь.		
Усього за підсумковий семестровий контроль			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Гончарук-Чолач Т. В., Томахів В. Я. Історія українських та зарубіжних політичних вчень : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 228 с.
2. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми ; І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 1000 с.
3. Історія політичної думки : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : Новий Світ-2000, 2017. Т. 2. : XX – початок XXI ст. 598 с.
4. Історія політичної думки України : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми ; І. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2017. 632 с.

Додаткова:

1. Безродний Є. Ф., Уткін О. І. Історія політичних вчень : навчальний посібник. Київ : Наука, 2006. 310 с.
2. Горбатенко В. П., Остапенко М. А., Горбатенко І. А. Історія політичної думки в Україні : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 128 с.
3. Історія політичної думки : навч. енциклопедичний словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н. М. Хоми (В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.). Львів : Новий Світ-2000, 2014. 766 с.
4. Історія політичної думки : підручник / за ред. Н. Хоми. Львів : Новий світ, 2016. 643 с.
5. Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень : навч.-метод. посібник. Київ : Наука, 2005. 246 с.
6. Кормич А. І. Історія вчень про державу та право : навчальний посібник. Київ : Наука, 2009. 267 с.
7. Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 212 с.
8. Шульженко Ф. П., Андрусак Т. Г. Історія політичних і правових вчень : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 304 с.
9. Horowitz D. L. Structure and Strategy in Ethnic Conflict. Paper prepared for the Annual World Bank Conference on Development Economics. Washington, D. C., April 20-21, 1998. 42 p.
10. Kim G. Irredentism in Disputed Territories and Its Influence on the Border Conflicts and Wars. The Journal of Territorial and Maritime Studies. 2016. Volume 3, Number 1 (January). P. 87-101.

11. Saideman S. M. and William A. R. For Kin or Country: Xenophobia, Nationalism and War. New York : Columbia University Press, 2008. 320 p.

10. Інформаційні ресурси

1. Гурак Р. В. Особливості розвитку політико-правових учень у Стародавній Греції. URL: http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo06/part_1/7.pdf
2. Кралуок П. Історія української філософії. Тема 9. Погляди Цицерона на державу і право. URL: <http://kulturolog.org.ua/materials-for-courses/4-kurs/istoria-ukr-fil/80-2011-01-15-17-36-27/929q--q--9--.html>
3. Лідєка І. Значення політико-виховних ідей Конфуція для розвитку освіти сучасного Китаю. *Освітологічний дискурс*. 2014. № 2 (6). URL: <http://oaji.net/articles/2016/2923-1458632997.pdf>
Марк Аврелій. URL: <https://zn.ua/HISTORY/mark-avreliy-antonin-mudrec-na-trone-.html>
4. Мостіпан О. Імператив навчання та «любові до людей» у політичних поглядах Конфуція. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Випуск 18. URL: http://www.enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/22558/1/Nchnpu_022_2015_18_21.pdf
5. Мо-Цзи. URL: <http://ukrainian.cri.cn/848/2018/08/24/2s57047.htm>
6. Сенека. URL: <http://newacropolis.org.ua/articles/seneka>
7. Тищенко Р. Інститут покарання в політико-правовій думці Стародавнього Китаю. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. №2. URL: http://lsej.org.ua/2_2017/4.pdf
8. Чепурна І. Вплив Конфуція та його філософського вчення на становлення громадянської соціалізації Китаю. *Молодий вчений*. 2014. № 12 (15). URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2014/12/143.pdf>
9. Чорнобай О. Феномен Цицерона: теорія і практика риторичної аргументації. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13164/25.pdf>

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перепарафразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти, регулюється Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (2022 р.).

https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultativ_ta_uznannya_neformalnoi_ozhivnosti/uznannya_neformalnoi_ozhivnosti.pdf

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи. Для отримання швидкої відповіді пишiть повідомлення у Viber.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методикку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dppwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса:
Гаряча лінія: Тел.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>